

Nekoč, pred davnimi, davnimi časi, ko se je še vse nemogoče godilo po svetu, ko so živeli čarovniki po gozdovih, mogočni kralji in vitezi na visokih, utrjenih gradovih, ko sta bila ljubezen pa tudi sovraštvo mnogo močnejša ko dandanes — tedaj se je zgodila ta zgodba.

V nekem cesarstvu se je sredi nepopisno krasnih vrtov dvigal grad, kjer je stoloval vladar. Ta je bil po vsem svetu znan po svojem bogastvu in moči, toda najbolj so ga poznali zaradi njegove hčerke, ki je bila bajno lepa. Bila je najkrasnejša devojka vsega sveta; imela je dolge, razpletene zlate lase, ljubek obraz in visoko, vitko postavo. Vsi so jo oboževali, kajti bila je pravcata krasota. Ljudje so si šepetali, da je bila njena mati kraljica gozdnih vil.

Ko je kraljična izpolnila osemnajsto leto, ji je oče hotel izbrati med kraljeviči in vitezi moža. Priredil je velike svečanosti, na katere so bili povabljeni vsi dostojanstveniki od blizu in od daleč. Ti so prinesli kraljični krasna darila, biserov in dragih kamnov, z zlatom vezena oblačila in drugih dragocenosti. Toda kraljična je nemo hodila med vrstami snubcev in je bila vsa žalostna. Zahvalila se je vsakomur posebej s poklonom za darilo, a videti je bilo, da jih ni bila posebno vesela. Ker pa se hčerka ni odločila za nobenega izmed tolikih snubcev, je vladar ukazal, naj določi žreb njegovega zeta.

Kraljična je morala sneti z roke zlat prstan z briljantom in tega je vmesil kuhar v testo, iz katerega je naredil ogromno pogačo. Razrezal jo je na toliko delov, kolikor je bilo gostov, in pri slavnostni pojedini si je smel vsak vzeti kos te pogače.

Nesreča je hotela, da je dobil kos pogače s kraljičnim prstanom neki kralj, o katerem se je govorilo, da ima čarovniško moč, ki jo večkrat uporablja na zloben način.

Kraljična se je zelo prestrašila. Prosila je, naj jo puste še leto dni živeti pri očetu, potem pa pojde rada tja, kamor je odločil žreb.

Dolgo v noč je sedela kraljična pri oknu svoje sobice ter zrla v zvezde. Prosila je Boga, naj ji pomaga, naj jo reši tega groznega čarovnika, naj ne uniči njenega mladega, lepega življenja.

Nenadoma je začula od daleč nekje lep, mil glas. Pel je o sreči in mladosti in neki divnolepi zvoki so ga spremljali. Kakor bi imel ta glas čudovito moč, je omamljal kraljično. Zdelo se ji je nebeško lepo prisluškovati tej divni melodiji. Splazila se je od okna in iz svoje sobe, tiho stekla po dolgih hodnikih mimo zaspalih straž na vrt in sledila zvokom divne pesmi. Tavalala je po parku med cvetkami in drevesi in obstala končno pred grajskim zidom. Bila je čisto blizu pevcu. Čula je, da stoji ob zidu na drugi strani in poje proti gradu. Sedla je

na kamen in prisluškovala tako dolgo, dokler ni utihnila pesem, dokler niso zaspali ptički na vejicah in cvetice med travo. Potem se je zopet zmuznila tiho, kot je bila prišla, nazaj v grad in v svojo sobico.

Od tistega dne dalje ni več jedla ne pila, ni se ji dalo spati, ni hotela s svojo staro pestunjo na izprehod po vrtovih. Sedela je zamišljena ob oknu svoje sobice in zrla v nebo. In ko se je stemnilo, se je zmuznila prav tiho iz gradu, šla med drevjem in grmovjem do grajskega zidu, sedla na kamen in čakala. Toda divne pesmi ni bilo več čuti... Vse je bilo tiho, le v njenem srcu je še zvenela sladka melodija neznanega pevca.

Ko je kraljična od dne do dne slabela in ko si noben zdravnik ni mogel razložiti vzroka te nenadne bolezni, je zaprosila kraljična svojega očeta, naj jo puste povsem samo z njeno staro pestunjo. Kajti ta ji je bila vdana do smrti; ljubila jo je ko lastno hčerko in tudi kraljična jo je imela rada ko svojo mater.

Ko sta bili sami in so bila vrata zapahnjena, je kraljična razložila pestunji, kaj jo teži. Pripovedovala ji je o neznanem pevcu in o njegovi divni pesmi sreče in mladosti.

Zaupala ji je, da je zatrdno sklenila, da pojde tega pevca iskat po svetu. Pestunja ji je preskrbela navadne obleke, coklje, ruto za glavo in košarico, v kateri je bilo nekoliko jedi za pot. In drugo jutro, na vsezgodaj, se je kraljična izmuznila iz gradu.

Ni vedela kam... Toda slutila je, da naj hodi vedno v smeri, kamor plava sonce. In tako je tudi šla.

Ko je opoldne solnce že preveč pripekalo, je sedla poleg potočka v hlad in pričela jesti, kar je imela v košarici. Kar zagleda nedaleč od sebe na bregu ribo, ki se je obupno premetavala po pesku.

»Uboga ribica, saj brez vode vendar ne moreš živeti,« ji je tiho rekla, skočila k njej in jo vrgla v vodo. Vsa srečna je ribica priplavala na gladino vode ter nepričakovano izpregovorila:

»Kadar boš potrebovala pomoči, ti rada pomagam.«

Še je hotela kraljična vprašati ribico, kako naj jo prikliče, če bo potrebovala pomoči, toda ta je že izginila pod vodo.

Kraljična pa je nadaljevala svojo pot. Izpraševala je cvetke na trati, ptičke na veji, ljudi, ki jih je srečavala, toda nihče ji ni mogel ničesar povedati o neznanem pevcu. — Ponoči je legla pod košato drevo in zrla v zvezde, toda tudi te so molčale in ji niso mogle odgovoriti na njeno vprašanje.

Nekega dne je prišla do obale velike reke. Kako bi neki prišla čez vodo? Nikjer čolna, nikjer mostu. Pa se je domislila ribice. Toda kako naj jo pokliče? Poizkusila je. Pobrala je drobtinice kruha iz košare in jih vrgla v vodo. V hipu je bilo vse polno rib ob obali in tudi tista iz potočka je bila med njimi. Kraljična ji je potožila svoje gorje in ribica ji je obljubila, da ji poišče nekoga, ki jo prepelje čez reko.

In res. Čez nekoliko časa je priplaval po reki lep, ponosen labod ter se ustavil pred kraljično. In zopet je priplavala ribica in velela:

»Sedi nanj! Rad te prepelje.«

Sedla je na laboda in že sta plavala po vodi.

Tedaj pa kraljična začuje nenadoma melodijo, prav tisto, kakor jo je nekoč čula za grajskim zidom, le da je bila otožnejša in ni pela o sreči. In zdelo se ji je, kakor da prihajajo ti glasovi iz labodjega kljuna. Pa to se ji je videlo nemogoče, da bi živali tudi pele. Neznana ljubezen je prevzela kraljično do tega laboda, saj je pel isto pesem ko tisti, katerega je iskala.

Ko pa je na desnem bregu stopila na suho in ji je tudi labod sledil, je strahoma opazila, da ima labod levo nogo prebodeno s puščico in da zelo težko hodi. Sklonila se je k njemu, mu izdrla puščico iz noge ter izmila rano z rečno vodo, si odtrgala kos oblačila in z njim prevezala rano svojemu dobrotniku. Ko pa se je dvignila, je ostrmela iznenadenja: pred njo ni več stal beli labod, temveč lep, mlad kraljevič v vezeni kraljevski obleki in z zlatimi kodri, ki so obkrožali lepi obraz. In iztegnil je roko proti kraljični in izpregovoril:

»Ne boj se me! Kraljevič iz onega gradu sem,« je dejal in pokazal ne daleč visok grad na skalovju. »Pojdi z menoj, vse ti razložim.«

In po poti, ko sta hodila proti gradu, ji je neznan kraljevič pripovedoval svojo čudno zgodbo:

»Bil sem nekoč že prav blizu tebe. Ko je tvoj oče, vladar našega sosednjega cesarstva, razglasil širom po svetu, da si izbiraš moža, sem tudi jaz sklenil poizkusiti svojo srečo. Toda sovražniki so napadli naše ozemlje in moral sem v boj. Krepko smo jih potolkli in po zmagoslavnih svečanostih sem skočil na konja in zdirjal v vaše cesarstvo. Toda prišel sem prepozno. Vrtar vašega gradu mi je povedal, da mi je vstop zabranjen, ker so vsi že pri slavnostni večerji, in da ravnokar napivajo tebi in tvojemu bodočemu možu, hudemu čarovniku iz Črnih lesov. Žalosten sem blodil po okolici, potem pa sem ti zapel tik ob grajski ograji pesem sreče in hrepenenja. In zdelo se mi je, da si bila

ob oknu in si me čula. Potem pa si izginila in čez nekoliko časa sem čul, kako je zašumelo listje onkraj visokega zidu. Bila si ti, vem, in si me poslušala. Nekoliko pozneje pa je zašumelo za menoj. Obrnil sem se in zagledal pred seboj čarovnika, ki mi je zlobno pomežiknil:

»Ne boš pel pesmi o sreči in mladih sanjah moji izvoljenki!« In izprožil je puščico iz svojega čarovniškega loka in me zadel v nogo. Zdelo se mi je, da se potapljam nekam globoko, globoko. — Ko sem se prebudil, je bil že dan; plaval sem na tej reki in sem bil — ptič.

Mnogo ljudi sem že prepeljal čez reko, mnogi so videli puščico v moji nogi, pa nihče ni imel usmiljenega srca. Ti pa si jo izdrla in me rešila te zle čarovnije.«

Prijel jo je za roko in jo peljal kot svojo rešiteljico in nevesto na grad k svojemu očetu.

Tako je našla kraljična srečo, ki jo je tako dolgo iskala.

Vesela vest se je hitro raznesla na vse vetrove. Tudi oče zlatolase kraljične je bil takoj o vsem obveščen in prihitel je k srečni hčerki. Na poročno gostijo so prišli tudi vsi njeni nekdanji snubci, le hudobnega čarovnika ni bilo, kajti umrl je same jeze in togote.

Goethe:

Ujeta ptička

(Es fing ein Knab . . .)

Ujel je dečko taščico,
hm, hm!

Pa vtaknil jo je v kaščico,
hm, hm!

Vesel je bil tak šutasto,
hm, hm!

Odprl je vratca butasto,
hm, hm!

In taščica spusti se v zrak,
hm, hm!

Zakaj pa takšen si bedak,
hm, hm!

Ponašil dr. A. Debeljak